

ОФІЦІЙНА ХРОНІКА

15 листопада 2011 р. на базі факультету ветеринарної медицини Національного університету біоресурсів і природокористування з ініціативи Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України і НВП «Біо-Тест-Лабораторія» відбувся перший всеукраїнський навчальний семінар «Програма ліквідації хвороби Ауескі свиней на території України. План заходів з профілактики та викорінення хвороби Ауескі на 2011–2012 роки. Першочергові завдання».

Семінар зібрав близько 150 учасників – начальників управлінь протиепізоотичної роботи, керівників проти-епізоотичних відділів головних управлінь ветеринарної медицини в областях та АР Крим, управлінь ветеринарної медицини в районах (у підпорядкуванні яких умовно благополучні щодо хвороби Ауескі господарства), провідних фахівців навчальних закладів та науково-дослідних установ.

З вітальним словом виступив начальник управління забезпечення протиепізоотичної роботи Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України **М.С. Троцький**, підкресливши, що задоволення потреб населення у продуктах харчування сьогодні – одна з найактуальніших проблем. Доповідач охарактеризував епізоотичну ситуацію у свинарстві, розповів про виконання плану заходів з викорінення цієї хвороби на території нашої держави. Він звернув увагу на необхідність серологічного моніторингу господарств згідно з наказом Державного комітету ве-

теринарної медицини України від 18.08.2008 р., а також проаналізував конкретні показники. У 7 областях України не зареєстровано жодного господарства з позитивними результатами досліджень. Однак вірус хвороби Ауескі було виявлено у 345 (14,3%) із 2410

обстежених господарств, серед яких 60 племінних. Доповідач поінформував присутніх про завдання, що стоять перед ветеринарною службою в регіонах у 2011–2012 рр.: суворо контролювати переміщення поголів'я з метою недопущення завозу інфекції у вільні від вірусу господарства; накладати обмеження на позитивні господарства відповідно до інструкцій. Крім того, за програмою все поголів'я в серопозитивних господарствах підлягає вакцинації.

Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку свинарства в Україні висвітлив Генеральний директор корпорації «Тваринпром» **С.А. Гнатюк**. Він зазначив, що за 9 місяців поголів'я свиней у цілому зменшилося на 279,1 тис. і станом на 1 жовтня 2011 р. нараховувало 8 млн 134,5 тис. голів. Тож працівники галузі мають докласти неабияких зусиль і до 2015 р. збільшити поголів'я до 12,1 млн, що зумовить зростання обсягу виробництва свинини з 1160 до 1820 тис. тонн. Посилаючись на власний досвід, С.А. Гнатюк розповів присутнім про успіхи в розвитку галузі свинарства в корпорації, а також про труднощі, з якими доводиться стикатися господарствам.

Наукове обґрунтування специфічної профілактики на етапі виконання Програми представив у своєму виступі директор НВП «Біо-Тест-Лабораторія» **Ю.А. Собко**. Він де-

тально зупинився на проблемі проведення щеплень живими вакцинами, ознайомив з характеристиками й особливостями їх застосування.

Про економічні аспекти, пов'язані з цим захворюванням, за результатами досліджень вітчизняних і закордонних учених, йшлося у доповіді завідувача кафедри епізоотології та інфекційних хвороб Білоцерківського НАУ, доктора ветеринарних наук, професора **Л.Є. Корнієнка**. Заступник директора ДНКІБШМ, науковий керівник Програми викорінення хвороби Ауескі в Україні, кандидат ветеринарних наук **М.В. Бабкін**, коментуючи основні положення програми, підкреслив, що її кінцева мета – цілковите викорінення цього захворювання в країні, припинення вакцинації та ретельна охорона наших територій від заносу збудника.

Питанням діагностики була присвячена змістовна доповідь заступника директора з наукової роботи Інституту біофізики клітини РАН, доктора біологічних наук **О.С. Моренкова**. З європейським досвідом роботи у цій сфері ознайомив присутніх координатор Програми викорінення хвороби Ауескі в Іспанії **А. Фінестра**.

Підсумовуючи результати заходу, організатори наголосили, на тому, що свинарство в Україні з давніх часів було традиційною галуззю, а сьогодні – це одна з найважливіших, найефективніших ланок у тваринництві. І єдиний шлях його інтенсивного розвитку – це об'єднання зусиль господарників, науковців та фахівців ветеринарної служби.

21–25 листопада 2011 р. у Полтаві відбувся семінар-тренінг «Заходи з контролю та профілактики африканської чуми свиней відповідно до міжнародних вимог», організований Державною ветеринарною та фітосанітарною службою України для відповідальних за протиепізоотичну роботу спеціалістів головних управлінь в областях і Автономній Республіці Крим.

Інформація, оприлюднена на семінарі, надзвичайно важлива й актуальна, враховуючи нещодавні спалахи АЧС на території Російської Федерації, які безпосередньо межують з регіонами України.

Згідно з даними МЕБ з початку року АЧС зареєстровано в 6 країнах світу: Російській Федерації, Республіці Чад, Центрально-Африканській Республіці, Танзанії, Кенії, Нігерії.

У 2011 р. на території Російської Федерації зафіксовано 50 випадків захворювання на АЧС: 8 – у Ростовській області, 2 – в Ленінградській, 1 – у Волгоградській, 1 – у Мурманській, 2 – в Архангельській, 2 – в Нижегородській, 10 – у Тверській, 3 – в Курській, 1 – у Воронежській, 2 – у Ставропольському та 14 – у Краснодарському краї, 1 – у Республіці Адігея, 1 – у Карачаєво-Черкеській Республіці та 2 – у Республіці Калмикія. Останні випадки датовано 12 і 15 листопада 2011 р.

Основними факторами передачі збудника АЧС є: прямий контакт з інфікованими тваринами; непряме поширення (транспорт, харчові продукти, обладнання); передача через особин дикої фауни (дикі кабани).

Враховуючи тісні торговельні зв'язки України з Російською Федерацією, наявність міграційних шляхів диких кабанів з РФ в Україну і значну щільність свинопоглів'я в нашій країні, Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України констатує високий ризик занесення й поширення збудника АЧС.

У зв'язку з цим розроблена і діє **3-рівнева система захисту**.

I. Заборона на ввезення продукції, що може бути чинником передачі збудника АЧС із неблагополучних країн (вилучення та знищення продукції тваринного походження, заборона зняття відходів із повітряних і водних суден).

II. Контроль за переміщенням вантажів, підконтрольних Державній ветеринарній та фітосанітарній службі України.

III. Контроль за дотриманням умов біозахисту під час роботи спеціалізованих свинарських господарств на території-

ях, де є загроза занесення збудника АЧС. Саме такими зонами у 2011 р. визнано АР Крим, Волинську, Донецьку, Житомирську, Запорізьку, Київську, Луганську, Одеську, Рівненську, Сумську, Харківську та Чернігівську області.

На кордоні України з Російською Федерацією налічується 43 міждержавні й міжнародні пункти пропуску, серед них 26 автомобільних, 16 залізничних та 1 паромний, і 25 місцевих. Спільно з місцевими органами МВС та Державтоінспекції створено робочі групи, які на автошляхах здійснюють контроль за переміщенням вантажів, у першу чергу живих тварин і продуктів їх забою та переробки. На дотримання ветеринарно-санітарних вимог перевірено 2998 підконтрольних об'єктів, виявлено 2083 порушення, видано 1547 приписів, стягнуто штрафів на суму 220,1 тис. грн., призупинено діяльність 65 підприємств.

Державними інспекторами ветеринарної медицини посилено ветеринарно-санітарний контроль на продовольчих ринках та ринках з торгівлі живими тваринами, за надходженням м'яса і м'ясної продукції в установи громадського харчування, за проведенням подвірних забоїв тварин, збором та утилізацією відходів від забою тварин. Проведено 8343 перевірки суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з переробкою свиней та реалізацією продукції зі свинини, притягнуто до адміністративної відповідальності 1985 порушників, стягнуто штрафів на суму 308,1 тис. грн, перевірено понад 2 млн приватних дворів, 4,8 млн свиней, вакциновано проти класичної чуми свиней 3,8 млн тварин, забезпечено проведення сучасної та якісної діагностики.

З метою контролю спалахів хвороби в дикій фауні проводиться моніторинг наявності збудника АЧС серед диких кабанів.

На сьогоднішній день в Україні нараховується 8 млн свиней, зокрема 3,5 млн – у сільськогосподарських підприємствах та 4,5 млн – в особистих підсобних господарствах громадян. Тож завданням фахівців ветеринарної служби є зберегти поголів'я і не допустити небезпечне захворювання на територію нашої держави.

28–29 листопада 2011 р. Голова Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України **Іван Бісюк** брав участь у Першій європейській конференції ВООЗ щодо нової європейської політики «Здоров'я-2020» – «Працюємо разом у різних секторах в ім'я здоров'я та благополуччя», яка проходила в Ізраїлі у м. Єрусалим.

Учасники конференції обговорили шляхи розвитку і вдосконалення системи охорони здоров'я в європейському регіоні на найближчі вісім років, розглянули питання залучення споріднених галузей та інституцій до діяльності в системі охорони здоров'я. Нова політика «Здоров'я-2020» має бути схвалена Європейським регіональним комітетом ВООЗ у вересні 2012 р.

На урочистому відкритті конференції Генеральний директор Міністерства охорони здоров'я Ізраїлю підкреслив важливість цього заходу та зазначив, що здоров'я є основним предметом турботи всього суспільства.

Учасники заслухали доповіді стосовно загального спрямування нової політики та презентації результатів засідання Європейського форуму, ознайомилися з основними напрямками, ідеями та підходами в її реалізації.

Покращання здоров'я людей і тварин, включаючи контроль зоонозів, безпечності харчових продуктів, – завдання надзвичайно важливе. З метою координації спільних зусиль у цьому напрямку 16 грудня 2004 р. було підписано Угоду між Всесвітньою організацією охорони здоров'я та Всесвітньою організацією охорони здоров'я тварин. Нині діючий стратегічний план МЕБ на 2011–2015 рр. передбачає концепцію «Одне здоров'я» щодо впливу на трикутник взаємодії «тварина – людина – екосистема».

Під час проведення конференції було представлено Національний план впровадження активного здорового способу життя, метою якого є зниження рівня захворюваності та смертності населення. Цей документ визначає

основні завдання, згідно з його положеннями розподілено сфери діяльності, встановлено засади кооперації між міністерствами.

У рамках конструктивного діалогу в Єрусалимі обговорювалися також питання взаємодії за різних ситуацій, зокрема кооперація під час спалаху інфекції *E.coli*.

Конференція окреслила основні завдання щодо подолання низки захворювань та порушень здоров'я шляхом консолідації зусиль усіх рівнів та секторів (світового, європейського, національного та місцевого). У роботі заходу взяли участь представники Європейської комісії та Європейського парламенту.

Фахівці проаналізували досвід роботи ВООЗ у процесі реалізації таких програм, як «Здоров'я для всіх», «Врахування здоров'я в різних стратегіях», «Здорові міста», а також Талліннської хартії; обговорили механізми популяризації завдань зі сфери охорони здоров'я з метою загального благополуччя, а також залучення до цього процесу перших осіб держав.

«Проблеми, що виникають останнім часом у сфері охорони здоров'я, важко подолати лише зусиллями профільних установ. Партнерство між різними галузями сприятиме підвищенню ефективності діяльності міністерств охорони здоров'я та інших державних органів. Саме тому ВООЗ надає цьому питанню великого значення. ...Серед проблем, які потребують негайного розв'язання, – неінфекційні захворювання, надзвичайні ситуації, безпечність харчової продукції тощо. Це стосується і нашої держави, тому рекомендації, сформовані під час конференції, буде використано в Україні. Для Держветфітослужби участь у подібних заходах є вкрай важливою, оскільки ми отримуємо досвід, який надалі будемо реалізовувати у вітчизняних реаліях», – зауважив, підсумовуючи результати візиту, Голова Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

29 листопада 2011 р. на порталі «AgroNews» відбулася веб-конференція з першим заступником Голови Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України **Володимиром Горжеєвим** на тему «Вдосконалення ветеринарно-санітарного контролю – запорука здоров'я нації». Він повідомив, що у 2011 р. в Україні спостерігалось покращання ситуації, пов'язаної з поширенням сказу: у період із січня до жовтня Держветфітослужба виявила 874 випадки захворювання, що на 30 % менше, ніж у 2010 р. На думку

В.М. Горжеєва, до процесу боротьби із захворюванням мають долучитися і сусідні держави. «За результатами двосторонніх переговорів між державними ветеринарними службами України та Польщі дійшли згоди щодо створення буферної зони із запобігання поширенню сказу. За попередніми домовленостями, така зона буде на території України, прилеглий до кордонів Європейського Союзу», – зазначив перший заступник Голови Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.